Europees Parlement
2024-2029

Commissie buitenlandse zaken

2024/2024(DEC)

31.1.2025

ADVIES

van de Commissie buitenlandse zaken

aan de Commissie begrotingscontrole

inzake het verlenen van kwijting voor de uitvoering van de algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2023, afdeling X – Europese Dienst voor extern optreden
(2024/2024(DEC))

Rapporteur voor advies: Michael Gahler

PA_NonLegDec

ADVIES

De Commissie buitenlandse zaken verzoekt de bevoegde Commissie begrotingscontrole in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

1. wijst erop dat door de recente gebeurtenissen, met name de massale Russische invasie van Oekraïne en de vijandige pogingen van Rusland om democratische processen in Europa te beïnvloeden, alsmede de toenemende instabiliteit in het Midden-Oosten, het buitenlands beleid van de EU en de uitvoering ervan de belangrijkste prioriteiten geworden zijn voor de lidstaten en instellingen van de EU; wijst op de centrale rol die de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) en zijn delegaties spelen bij de uitvoering van het externe beleid van de Unie en het tegengaan van buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging; benadrukt hoe belangrijk de EDEO is voor de betrekkingen van de Unie met de 25 tot 30 miljoen EU-burgers die buiten de Unie wonen; wijst erop dat de begroting van de EDEO, die al structureel ondergefinancierd was, onevenredig zwaar werd getroffen vergeleken met andere EU-instellingen vanwege de hogere inflatiepercentages en de daaropvolgende energiecrisis als gevolg van de Russische aanvalsoorlog in Oekraïne, en is bezorgd over deze negatieve gevolgen voor de EDEO en de prestaties van de EU-instellingen en het uitblijven van maatregelen om de huidige begrotingssituatie te corrigeren, die ernstige gevolgen kan hebben voor de betrekkingen van de EU met derde landen;

2. benadrukt dat de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) een centrale rol moet spelen bij het bevorderen van vrede en stabiliteit in het Midden-Oosten, de financiering voor het waarborgen van humanitaire hulp in Libanon, Gaza en Syrië moet opvoeren en het toezicht op de mensenrechten moet aanscherpen;

3. benadrukt dat financiële steun voor de EDEO-delegaties in het Midden-Oosten, de Golfstaten en Afrika belangrijk is om hen in staat te stellen het extern optreden van de EU in de regio te blijven waarborgen;

4. dringt aan op een verhoging van de begroting voor GBVB-acties en andere geschikte instrumenten voor vrede, conflictbeheersing en crisisrespons, en ook voor IT- en veiligheidsprotocollen, om de activiteiten en capaciteiten van de EU volledig in overeenstemming te brengen met de huidige uitdagingen en conflicten wereldwijd;

5. wijst op de bijdrage van de EDEO aan de overkoepelende inspanningen van de EU om haar onwrikbare steun voor Oekraïne te tonen met initiatieven als de campagne #StandWithUkraine en gerichte communicatieprojecten zoals Faces of Ukraine, Art vs War en Share Your Light;

6. herinnert eraan dat het van cruciaal belang is om onze steun voor mensenrechten, democratie en ontwikkeling in derde landen verder op te voeren via het NDICI – Europa in de wereld, aangezien een wereld van democratieën een veiligere wereld is; onderstreept dat de middelen voor de digitale diplomatie van de EU verder moeten worden verhoogd gezien de huidige context van snelle technologische vooruitgang en geopolitieke concurrentie; dringt erop aan de “groene diplomatie” en de groene transitie, als een van de prioriteiten van de EU, via het externe optreden van de EU te bevorderen met betrekking tot derde landen;

7. wijst erop dat de EDEO een belangrijke rol speelt bij het verzamelen van bewijsmateriaal tegen door de EU gesanctioneerde Russische overheidsorganisaties en personen die betrokken zijn bij het verspreiden van desinformatie en het manipuleren van informatie om de aanvalsoorlog van Rusland te rechtvaardigen;

8. betreurt het dat de Europese Rekenkamer in haar jaarverslag over het begrotingsjaar 2023 heeft opgemerkt dat zij bij een van de 13 onderzochte betalingen een kwantificeerbare fout heeft vastgesteld in verband met het ontbreken van een geldige aanbestedingsprocedure, en dat er zes niet-kwantificeerbare bevindingen zijn gedaan in verband met aanbestedingen in de EU-delegaties, waaronder tekortkomingen in de methodologie voor de selectie van inschrijvers en de beoordeling van inschrijvingen, alsook het aangaan van een juridische verbintenis alvorens de vastlegging in de begroting te doen;

9. merkt op dat in Speciaal verslag 14/2023 van de Europese Rekenkamer tekortkomingen zijn vastgesteld in de door de Commissie en de EDEO gebruikte methoden voor de toewijzing van middelen aan partnerlanden en in de opzet van het kader voor monitoring, en de Commissie en de EDEO worden aanbevolen de methoden voor de toewijzing van middelen en de beoordeling van het effect van EU-steun te verbeteren, het programmeringsproces doelgerichter te maken en de indicatoren in de meerjarige indicatieve programma's te vereenvoudigen en consistent te gebruiken;

10. is ingenomen met het speciaal verslag van de Rekenkamer over de coördinerende rol van de EDEO en de conclusies ervan dat de coördinatie meestal doeltreffend is, waardoor de dienst de hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter naar behoren kan ondersteunen bij de uitvoering van zijn mandaat; merkt op dat er niettemin nog enkele tekortkomingen zijn op het gebied van informatiebeheer, personeelsbezetting en verslaglegging; verzoekt de EDEO de uitvoering van de aanbevelingen van het speciaal verslag vóór de uiterste termijn in 2025 tot prioriteit te maken, aangezien tijdig in actie komen belangrijk is voor het versterken van zijn operationele capaciteit en het vergroten van zijn bijdrage aan de doelstellingen van het buitenlands beleid van de EU;

11. merkt op dat de EDEO zich ertoe heeft verbonden kosteneffectiever te werken, maar in 2023 ondanks toenemende geopolitieke uitdagingen nog steeds met aanzienlijke budgettaire beperkingen werd geconfronteerd; wijst erop dat de EDEO de begroting voor dienstreizen en vertegenwoordiging aanzienlijk heeft verlaagd (wat gevolgen heeft voor de kernfuncties van een diplomatieke dienst), de niet-verplichte uitgaven heeft verlaagd en het onderhoud van gebouwen en infrastructuur- en IT-projecten heeft bevroren en uitgesteld; stelt met bezorgdheid vast dat deze bezuinigingen kunnen leiden tot grootschalige sluitingen van EU-ambassades en tot uitstel van beveiligingsvoorzieningen in een aantal EU-delegaties, wat afbreuk doet aan het vermogen van de EDEO om zijn mandaat uit te voeren, de waarden van de EU uit te dragen en de zorgplicht voor alle personeelsleden in de delegaties naar behoren te waarborgen; verzoekt de lidstaten met klem de EDEO en de Commissie van voldoende financiering te voorzien om te waarborgen dat de EU haar delegatienetwerk in stand houdt, als teken van haar wereldwijde betrokkenheid; wijst op het negatieve effect dat de bezuinigingen zou kunnen hebben op de tenuitvoerlegging van instrumenten voor buitenlands beleid, zoals het NDICI en Global Gateway; onderstreept dat de afdeling Strategische Communicatie en Prognose van de EDEO van voldoende middelen moet worden voorzien om

doeltreffend de strijd aan te binden met desinformatiecampagnes die door autoritaire en illiberale regimes worden ingezet als strategisch instrument; verwelkomt in dit verband de aankondiging van de oprichting binnen DG COMM van de Commissie van een taskforce voor strategische communicatie en de bestrijding van informatiemanipulatie;

12. is ingenomen met de onwrikbare steun voor Oekraïne, onder meer via de civiele adviesmissie van de EU (EUAM Oekraïne) en via de opleiding van Oekraïense soldaten in het kader van de militaire bijstandsmissie van de EU (EUMAM);

13. verwelkomt de benoeming van de eerste speciale vertegenwoordiger van de EU voor de Golfregio;

14. benadrukt dat de EU meer middelen moet uittrekken voor de versterking van een speciale begrotingslijn in het kader van het buitenlands beleid van de EU die specifiek gericht is op gendergelijkheid en de agenda voor vrouwen, vrede en veiligheid (VVV), om te zorgen voor consistente financiering voor initiatieven op het gebied van genderresponsief leiderschap, de bescherming van vrouwenrechten en de bestrijding van seksueel en gendergerelateerd geweld in conflict- en post-conflictsituaties; benadrukt dat die financiering essentieel is voor het ondersteunen van lokale maatschappelijke organisaties, het bieden van op overlevenden gerichte steun en het integreren van genderperspectieven in de diplomatieke en veiligheidsinspanningen van de EU;

15. benadrukt dat in het genderactieplan III wordt voorgeschreven dat 85 % van de nieuwe EU-maatregelen moet bijdragen tot gendergelijkheid en het versterken van de positie van vrouwen en meisjes; verzoekt de EDEO sneller vooruitgang te boeken in de richting van de verwezenlijking van de doelstellingen van het genderactieplan III door zich in zijn dagelijkse activiteiten in het bijzonder te richten op de belangrijkste actiegebieden van het genderactieplan III, waaronder gendergerelateerd geweld, de bevordering van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, economische en sociale rechten en empowerment, gelijke participatie en leiderschap; merkt op dat het genderactieplan III in 2027 afloopt en dringt er daarom bij de EDEO op aan een ambitieuzer genderactieplan IV uit te werken met het oog op een sterkere koppeling tussen vrouwenrechten en empowerment en het buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU, dat met ingang van 2028 kan worden uitgevoerd;

16. benadrukt de extreem kwetsbare situatie van kinderen wereldwijd, met name in gewapende conflicten; geeft uiting aan zijn ernstige zorgen over de tienduizenden kinderen wereldwijd die in 2023 zijn getroffen door gewapende conflicten en van wie de meest fundamentele rechten op afschuwelijke wijze zijn geschonden; verzoekt de EDEO de rechten van kinderen bij zijn inspanningen centraal te stellen;

17. blijft de EDEO en de delegaties van de Unie aanmoedigen om lokale actoren en maatschappelijke organisaties in derde landen te ondersteunen en met hen samen te werken om de dialoog over de rechtsstaat, de fundamentele mensenrechten en de bestrijding van corruptie en misbruik van EU-middelen te stimuleren;

18. verzoekt de EU-delegaties meer steun te verlenen aan daadwerkelijk democratische actoren en maatschappelijke organisaties in de landen van de Westelijke Balkan, doortastend te handelen en acties van illiberale en ondemocratische actoren die schade

toebrengen aan de belangen van de Unie publiekelijk te veroordelen, en erop toe te zien dat het gebruik van de financiële middelen van het Instrument voor pretoetredingssteun (IPA) III aansluit bij de doelstellingen van de EU; verzoekt de EU-delegaties in de regio een meer geloofwaardige en op verdiensten gebaseerde benadering te volgen aan de hand van de criteria van Kopenhagen, te weten de rechtsstaat, de democratie en de bescherming van de mensenrechten, in het bijzonder gezien de geringe vooruitgang die sommige landen van de Westelijke Balkan hebben geboekt;

19. verzoekt de EU Moldavië meer steun te verlenen bij de bestrijding van desinformatie, hybride dreigingen en cyberaanvallen; roept de EU-delegatie in Moldavië op zich meer in te spannen voor een proactievere en doeltreffendere communicatiestrategie over het Europese perspectief, ook in het Russisch;

20. herinnert aan de barre situatie van de vrouwenrechten en lhbtqi+-rechten in grote delen van de wereld; benadrukt dat deze rechten dringend beter moeten worden beschermd; benadrukt dat de EDEO een centrale rol speelt bij het bevorderen van de mensenrechten wereldwijd; verzoekt de EDEO zijn inspanningen op dit vlak op te voeren;

21. beschouwt verkiezingswaarnemingsmissies als een praktisch en doeltreffend instrument voor buitenlands beleid dat een essentieel onderdeel vormt van de EU-beleidsmaatregelen en -strategieën ter ondersteuning van de mensenrechten; verzoekt de EU voldoende middelen uit te trekken voor haar verkiezingswaarnemingsmissies, ook met het oog op de uitbreiding daarvan naar verkiezingen in kandidaat-lidstaten en buurlanden;

22. verwelkomt de opzet van de EU-partnerschapsmissie in Moldavië (EUPM Moldavië); wijst op de essentiële rol van de EUPM Moldavië en verzoekt de EU en haar lidstaten het mandaat van de missie na mei 2025 te verlengen en de middelen te verhogen om de doeltreffendheid van de missie te vergroten;

23. vraagt de EDEO en de EU-delegaties met klem de toestand van de democratie in de verschillende landen nauwlettend te volgen en logistieke en technologische steun te verlenen aan mensenrechtenverdedigers en inheemse volkeren, met name vrouwen;

24. benadrukt dat vrijheid van godsdienst en levensovertuiging een fundamentele waarde is van de vrije wereld en de Europese Unie; vraagt de EDEO geloofsdiplomatie toe te passen in zijn optreden, en te erkennen dat godsdienst deel uitmaakt van de oplossing voor mondiale uitdagingen; benadrukt dat deze aanpak de bevordering van tolerantie en de actieve bescherming van de rechten van christenen en andere religieuze groepen moet omvatten, met name in landen waar zij een minderheid vormen, en ervoor moet zorgen dat godsdienstvrijheid deel uitmaakt van alle relevante externe verbintenissen en beleidsmaatregelen van de EU;

BIJLAGE: ENTITEITEN WAARVAN OF PERSONEN VAN WIE DE RAPPORTEUR VOOR ADVIES INPUT HEEFT ONTVANGEN

De rapporteur voor advies verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input te hebben ontvangen van een entiteit of persoon die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moet worden vermeld.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	30.1.2025
Uitslag eindstemming	+: 53 –: 19 0: 2
Bij de eindstemming aanwezige leden	Mika Aaltola, Lucia Annunziata, Petras Auštrevičius, Jordan Bardella, Dan Barna, Wouter Beke, Robert Biedroń, Ioan-Rareş Bogdan, Marc Botenga, Grzegorz Braun, Sebastião Bugalho, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Elio Di Rupo, Michael Gahler, Geadis Geadi, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Bernard Guetta, Rima Hassan, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Rihards Kols, Andrey Kovatchev, Vilis Krištopans, Nathalie Loiseau, Claudiu Manda, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Arkadiusz Mularczyk, Leoluca Orlando, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Alexander Sell, Villy Søvndal, Davor Ivo Stier, Sebastiaan Stöteler, Stanislav Stoyanov, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Michał Szczerba, António Tânger Corrêa, Marta Temido, Cristian Terheş, Riho Terras, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Sebastian Tynkkynen, Reinier Van Lanschot, Roberto Vannacci, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Željana Zovko
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Jaume Asens Llodrà, Malik Azmani, Engin Eroglu, Sandra Gómez López, Evin Incir, András László, Ana Catarina Mendes, Hans Neuhoff, Nicolás Pascual de la Parte, Chloé Ridel, Tineke Strik, Şerban Dimitrie Sturdza, Ingeborg Ter Laak, Matej Tonin, Ivaylo Valchev, Isabel Wiseler-Lima
Bij de eindstemming aanwezige leden als bedoeld in art. 216, lid 7, van het Reglement	Catarina Vieira

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

53	+
ECR	Rihards Kols, Arkadiusz Mularczyk, Cristian Terheş, Sebastian Tynkkynen, Ivaylo Valchev
PPE	Mika Aaltola, Wouter Beke, Ioan-Rareş Bogdan, Sebastião Bugalho, Michael Gahler, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Andrey Kovatchev, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Nicolás Pascual de la Parte, Davor Ivo Stier, Ingeborg Ter Laak, Riho Terras, Matej Tonin, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Malik Azmani, Dan Barna, Engin Eroglu, Bernard Guetta, Nathalie Loiseau, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Hilde Vautmans
S&D	Lucia Annunziata, Robert Biedroń, Elio Di Rupo, Raphaël Glucksmann, Sandra Gómez López, Evin Incir, Claudiu Manda, Ana Catarina Mendes, Sven Mikser, Tonino Picula, Thijs Reuten, Chloé Ridel, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Marta Temido
Verts/ALE	Jaume Asens Llodrà, Leoluca Orlando, Villy Søvndal, Tineke Strik, Reinier Van Lanschot, Catarina Vieira

19	-
ESN	Hans Neuhoff, Alexander Sell, Stanislav Stoyanov
NI	Grzegorz Braun, Kostas Papadakis
PfE	Jordan Bardella, Vilis Krištopans, András László, Sebastiaan Stöteler, António Tânger Corrêa, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Roberto Vannacci, Harald Vilimsky
The Left	Marc Botenga, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Giorgos Georgiou, Rima Hassan

2	0
ECR	Geadis Geadi, Şerban Dimitrie Sturdza

Verklaring van de gebruikte tekens:
+ : voor
- : tegen
0 : onthouding